

KAMUYU AYDINLATMA PLATFORMU

ROTA PORTFÖY PİL TEKNOLOJİLERİ VE ENERJİ FON SEPETİ FONU Risk Ölçüm ve Değerleme Esasları

Özet Bilgi

Risk Ölçüm ve Değerleme Esasları

MERKEZİ KAYIT
İSTANBUL

Risk Ölçüm ve Değerleme Esasları

Risk Ölçüm ve Değerleme Esasları	
Yapılan Açıklama Güncelleme mi?	Hayır (No)
Yapılan Açıklama Düzeltme mi?	Hayır (No)
Konuya İlişkin Daha Önce Yapılan Açıklamanın Tarihi	-
Bildirim İçeriği	
Açıklamalar	

Risk Ölçüm Esasları

Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber hükümleri çerçevesinde, Rota Portföy Yönetimi A.Ş. Yönetim Kurulu Kararı ile belirlenmiş risk ölçüm esasları aşağıda yer almaktadır.

Fonun yatırım stratejisi ile yatırım yapılan varlıkların yapısına ve risk düzeyine uygun bir risk yönetim sistemi oluşturulmuştur. Risklerin ölçülmesinde uluslararası kabul görmüş, düzenlemelerde yer verilen standart ve gelişmiş istatistik yöntemleri kullanılır. Hesaplamalar izleyen günlere ait risk tahmini içerdiğinden, tahminlerin isabetliliği sonradan gerçekleşen değerler ile karşılaştırılarak günlük olarak izlenir.

Fonun maruz kalabileceği risklerin ölçümünde kullanılan yöntemler şunlardır:

Piyasa Riski: Fon portföyünün maruz kaldığı piyasa riski, günlük olarak Riske Maruz Değer (RMD) yöntemiyle ölçülmektedir. Riske maruz değer, fon portföy değerinin normal piyasa koşulları altında ve belirli bir dönem dahilinde maruz kalabileceği en yüksek zararı belirli bir güven aralığında ifade eden değerdir. RMD hesaplamasında tek taraflı %99 güven aralığı, 1 günlük elde tutma süresi, 250 iş günü gözlem süresi kullanılır.

Fon, karşılaştırma ölçütüne göre yönetildiğinden "Görelî RMD" yöntemi kullanılmaktadır. Referans portföy olarak 17/12/2013 tarihli ve 28854 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Bireysel ve Kurumsal Portföylerin Performans Sunumuna, Performansa Dayalı Ücretlendirme ve Sıralama Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'de yer alan esaslar çerçevesinde belirlenen karşılaştırma ölçütü kullanılır. Referans portföy kaldırıcı yaratan işlemleri ve saklı türev araçları içermez. Fon portföyünün RMD' si referans alınan karşılaştırma ölçütünün RMD' sinin iki katını aşamaz.

İhraççı Riski: Fon içerisindeki ihraççı ve varlık sınıfı bazında portföydeki yoğunlaşma ve portföydeki yoğunlaşmanın dolaşımdaki payı analiz edilir.

Karşı Taraf Riski: Borsa dışında taraf olunan türev araç, forward ve swap sözleşmeleri nedeniyle maruz kalınan karşı taraf riski, piyasaya göre ayarlama yöntemi ile hesaplanan toplamın fon toplam değerine oranlanması ile elde edilir. Karşı taraf riski yatırım fonunun toplam değerinin %10'unu aşamaz.

Likidite Riski: Finansal pozisyonlar nedeniyle maruz kalınan likidite riskinin ölçümünde fon bazında atanan likidite kuralları kullanılmaktadır. Finansal varlık sınıfları için filtreler oluşturulur. Filtreler ile süzülen kıymetler için vadeye kalan

gün sayısı, durasyon, günlük işlem hacmi, piyasa değeri gibi geçiş kriterleri belirlenerek özel varlık sınıfları tanımlanır ve bu varlık sınıflarına likidite kuralları atanır. Likidite kuralları; İhraç büyüklüğü (%), Ortalama İşlem Hacmi (%), Pozisyon Büyüklükleri üzerinden oluşturulur.

Operasyonel Risk: Şirket faaliyetleri içerisinde operasyonel risk unsuru yaratmış ve yaratması beklenen tüm konular başlıklar halinde listelenir. Bu listede operasyonel risklerin olma ihtimali ve riskin gerçekleşmesi durumunda etkileri de yer alır. Riskin meydana gelmemesi için alınması gereken tedbirler belirtilir. Söz konusu liste, Şirket çalışanlarına duyurulur ve yeni durumlara karşı devamlı güncellenir. Operasyonel risk kapsamında, Şirket giderlerine yansıyan hatalı işlemlere ait veri tabanı da tutulmaktadır.

Fonun yasal ve mevzuat riskine konu olmaması bakımından yatırım kısıtlarının ilgili mevzuat, tebliğler, sözleşmeler, Yönetim Kurulu, Yatırım Komitesi ve Risk Komitesi kararlarına, Yatırım Karar Alma Süreci ve Yatırım İlkeleri prosedürüne, Risk Politikası ve ilgili dâhili mevzuata uygunluğunun kontrolü ve gözetimi İç Kontrol Birimi tarafından günlük olarak yerine getirilir. Ayrıca Fon'un kaldıraç limitine uygunluğunun kontrolü yine İç Kontrol Birimi tarafından günlük olarak yerine getirilerek kaldıraç seviyesine ve limitlere uyum haftalık bazda raporlanır.

Değerleme Esasları

Değerleme esasları yönetim kurulu kararı uyarınca belirlenmiştir.

Portföydeki varlıkların değerlendirilmesine ilişkin olarak, Finansal Raporlama Tebliği uyarınca TMS/TFRS dikkate alınarak Kurucu yönetim kurulu kararı ile belirlenen değerlendirme esasları aşağıdaki gibidir:

Borsa Dışı Türev Araç ve Swap sözleşmelerine ilişkin değerlendirme

Portföye alınması aşamasında türev araç ve swap sözleşmesinin değerlemesinde güncel fiyat kullanılır.

Opsiyon sözleşmelerinde güncel fiyat karşı taraftan alınan fiyat kotasyonudur.

Fonun fiyat açıklama dönemlerinde opsiyon sözleşmeleri için; değerlemede kullanılmak üzere güncel piyasa fiyatının bulunmadığı durumlarda ve karşı taraftan fiyat kotasyonu alınamadığı durumlarda teorik fiyat hesaplanarak değerlendirme yapılır.

Fon hizmet birimi tarafından Black&Scholes modeli, Binomial model veya Monte-Carlo simülasyonu yöntemlerinden değerlemeye esas varlığa uygun olanı tercih edilerek teorik fiyat bulunmaktadır.

Fonların değerlendirme ve muhasebe işlemlerini yürüten Fon Hizmet Birimi tarafından hesaplanan değerlendirme fiyatı, portföy yönetiminden bağımsız Risk Yönetimi Birimi'ne doğrulanmak üzere iletilmektedir. İlgili fiyatı doğrulamak üzere teorik fiyat, Risk Yönetimi Birimi tarafından genel kabul görmüş Black&Scholes modeli, Binomial model veya MonteCarlo simülasyonu yöntemlerinden değerlemeye esas varlığa uygun olanı tercih edilerek hesaplanır. Opsiyon değerlemede dayanak varlığın spot fiyatı olarak yukarıda bahsedilen yöntemler kullanılacaktır. Spot fiyatın yanında ilgili değerlendirme diğer kurum/kuruluşlardan veya piyasadan temin edilebildiği durumda zımnî (implied), aksi halde tarihsel (historical) volatilité değerleri kullanılacaktır. Hesaplama için Bloomberg OVML, Bloomberg OVME ekranlarından değerlemeye esas varlığa uygun olanı tercih edilir. Bunun yanında ilgili ekranlara ek olarak Kurucu nezdinde yukarıdaki modeller baz alınarak geliştirilen diğer hesaplama araçları da kullanılabilir. Bu yöntemlerle elde edilen ve 100 baz puanlık yüzdesel prim alış/satış kotasyonu ile hesaplanan alış (bid) veya satış (ask) fiyatı kullanılacaktır. Hesaplamalar Rota Portföy Yönetimi A.Ş. Risk Yönetimi Politikası Yönetmeliği çerçevesinde gerçekleştirilir. Risk Yönetimi Birimi tarafından hesaplanan teorik fiyat ile Fon Hizmet Birimi tarafından bildirilen fiyatın uyumlu olması halinde Fon Hizmet Birimi fiyata ilişkin uygunluk bildiriminde bulunularak değerlendirme bu fiyat kullanılır. Risk Yönetim birimi tarafından hesaplanan teorik fiyat ile Fon Hizmet Birimi tarafından hesaplanan değerlendirme fiyatının uyumlu olmaması halinde değerlendirme Risk Yönetim Birimi tarafından bildirilen fiyat kullanılır. Ayrıca İç Kontrol Birimi tarafından da gerekli kontroller yapılır.

Forward ve swap sözleşmelerinde portföye alım aşamasında güncel fiyat karşı taraftan alınan fiyat kotasyonudur.

Fonun fiyat açıklama dönemlerinde forward ve swap sözleşmeler için;

- Değerlemede kullanılmak üzere güncel piyasa fiyatının bulunmadığı durumlarda ve,

- Karşı taraftan fiyat kotasyonu alınamadığı durumlarda;

Teorik fiyat hesaplanarak değerlendirilir.

Forward sözleşmeler için dayanak varlığın spot fiyatı baz alınarak teorik fiyat hesaplanmaktadır. Dayanak varlığın spot fiyatı olarak Finansal Raporlama Tebliği'nin 9. maddesinde yer alan esaslara göre bulunan dayanak varlık spot değerlerine değerlendirme günü ile forward işlemin vade tarihi arasındaki gün sayısına tekabül eden uygun TL ve diğer faizleri ile iletilecek ve teorik fiyata ulaşılacaktır. Farklı dayanak varlığın kullanılması durumunda ise piyasa fiyatını en iyi yansıtacak yöntemler kullanılır.

Swap sözleşmelerinde ise, swap sözleşmelerinin nitelik açısından pek çok farklı form altında yapılabilecek olmaları nedeniyle, swap sözleşmelerinin değerlemesine esas teşkil eden yerel faiz ya da diğer değerlendirme faktörleri hakkındaki bilgiler belgelendirilecek olup, teorik fiyat hesaplamasında; sözleşmenin konusuna göre borçlanma aracı fiyatlaması yöntemi (IRR) yada FRA (Forward Rate Agreement) yöntemi gibi bugünkü değer hesaplama yöntemleri ile sözleşmenin niteliğine uygun diğer genel kabul görmüş teorik fiyatlamaya yöntemleri kullanılacaktır.

Bu doğrultuda,

- Konusu faiz olan swap işlemlerinde, Bloomberg, Reuters gibi bağımsız ve güvenilir veri sağlayıcılardan elde edilen ilgili para birimlerinin LIBOR ve zımni faiz oranları baz alınarak yürütülen değerlendirme fiyatı ile hesaplanır.

Yapılandırılmış Yatırım/Borçlanma Araçları Değerleme Esasları:

Fonun stratejisine uymak kaydıyla alınan yapılandırılmış yatırım/borçlanma araçlarının seçiminde genel olarak borsada işlem görme şartı aranır. Ancak Türkiye'de ihraç edilmiş yapılandırılmış yatırım/borçlanma araçları için fiyatının veri dağıtım kanalları vasıtasıyla ilan edilmesi halinde bu şart aranmayabilir.

Yapılandırılmış yatırım/borçlanma araçlarının değerlemesinde borsada ilan edilen fiyat kullanılır. İlgili kıymette işlem geçmemesi halinde son fiyat (borsada hiç işlem geçmemesi halinde nitelikli yatırımcılara arz/halka arz fiyatı) kullanılır. Borsada işlem görmeyen ancak veri dağıtım kanalları aracılığıyla fiyatı ilan edilen yapılandırılmış yatırım araçları için değerlemede güncel fiyat kullanılır.

Kredi temerrüdüne dayalı borçlanma aracı ve/veya benzer yapıdaki borçlanma araçları için borsada işlem görme şartı aranır. İlgili varlıkların değerlemesinde borsada geçen son fiyat veya bulunması halinde veri dağıtım kanalları aracılığıyla ilan edilen güncel fiyat kullanılır.

İleri Valörlü Tahvil-Bono İşlemlerin Değerleme Esasları:

a) İleri valörlü alınan Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) valör tarihine kadar diğer DİBS'lerin arasına dahil edilmez. İleri valörlü satılan DİBS'ler ise valör tarihine kadar portföy değeri tablosunda kalmaya ve değerlendirilmeye devam eder. İleri valörlü DİBS alım ve satım işlemleri ayrı bir vadeli işlem sözleşmesi olarak değerlendirilir. İşlem tutarları ise valör tarihine kadar takastan alacak veya takasa borç olarak takip edilir.

b) İleri valörlü sözleşmenin değeri alış ve satış işlemlerinde aynı yöntemle hesaplanırken işlem alış ise pozitif (+), satış ise negatif (-) bir değer olarak portföy değeri tablosuna yansır. Aynı valörde ve aynı nominal değerde hem alış hem de satış yapılmış ise portföy değeri tablosunda her iki işlem aynı değerde fakat alış işlemi pozitif (+) satış işlemi ise negatif (-) olarak gözükecektir. Bu şekilde açtığı pozisyonu ters işlemle kapatmış olan fonlarda bu işlemler portföy değeri üzerinde bir etki yaratmayacaktır.

c) İleri valörlü işlemlerin değerlemesi ise aşağıdaki formüle göre yapılacaktır:

İşlemin Değeri = Vade sonu Değeri / (1 + Bileşik Faiz / 100) * (vkg / 365)

Vade Sonu Değer: Alım satım yapılan DİBS'in nominal değeri

Bileşik Faiz: Varsa değ erleme gününde BİAŞ'ta valör tarihi işlemin valör tarihi ile aynı olan işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, yoksa değ erleme gününde BİAŞ'ta aynı gün valörlü gerçekleşen işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, yoksa en son aynı gün valörlü olarak işlem gördüğü gündeki aynı gün valörlü işlemlerin ağırlıklı ortalama faiz oranı, bu da yoksa ihraç tarihindeki bileşik faiz oranıdır.

İleri Valörlü Kıymetli Maden İşlemleri Değ erleme Esasları

İleri valörlü kıymetli maden işlemlerinde BIST Kıymetli Madenler Piyasası günlük b ltenindeki fiyat baz alınır. Fiyat bulunmadığı takdirde, T+1 gününde işlem yapılan günkü işlem fiyatı ile değ erleme yapılır. Bu şekilde fon portföyüne birden fazla fiyattan işlem yapılması durumunda, değ erleme, yapılan işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı ile yapılır. T+2 ve daha ileri valörlü işlem yapılması halinde valör tarihinde bülten verisi bulunmaması halinde işlemin valör tarihinden daha yakın val rdeki bülten verilerine bakılarak, işlemin valör tarihine en yakın fiyat baz alınarak değ erleme yapılır.

Borsa Dışı Repo ve Ters Repo Sözleşmeleri

Borsa dışı repo-ters repo sözleşmelerinde değ erlemenin objektif koşullarda yapılması ve adil bir fiyat içermesi esastır. Borsa dışı repo - ters repo sözleşmeleri vade sonuna kadar işleme ait iç verim oranı ile değ erlenir.